

**Міністерство освіти і науки України
Полтавська державна аграрна академія**

II Всеукраїнська науково-практична конференція

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ
СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ НАУКИ**

(4 грудня 2019 р.)

м. Полтава 2019

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

УДК 33: 167.1
А 43

Рекомендовано до друку вченою Радою факультету обліку та фінансів Полтавської державної аграрної академії (протокол № 3 від 19.11.2019 р.).

Редакційна колегія:

- **Аранчій В.І.**, кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавської державної аграрної академії, професор кафедри фінансів і кредиту;
- **Дорогань-Писаренко Л.О.**, кандидат економічних наук, доцент, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень;
- **Плаксієнко В.Я.**, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку;
- **Томілін О.О.**, доктор економічних наук, доцент, професор кафедри фінансів і кредиту;
- **Писаренко В.П.**, доктор наук з державного управління, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування;
- **Рудич А.І.**, кандидат економічних наук, доцент, завідувач кафедри економічної теорії та економічних досліджень;
- **Єгорова О.В.**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії та економічних досліджень.

Актуальні питання сучасної економічної науки: зб. матеріалів II Всеукр. наук.-практ. конф. (4 грудня 2019 р., Полтава). Полтава, 2019. 515 с.

До збірника матеріалів науково-практичної конференції «Актуальні питання сучасної економічної науки» ввійшли результати міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень актуальних проблем вітчизняної економіки.

Матеріали надруковані в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, точність наведених фактів, цитат, посилань на джерела, достовірність іншої інформації та за додержання норм авторського права несуть автори.

© Колектив авторів
© Полтавська державна аграрна академія, кафедра економічної теорії та економічних досліджень

*«Актуальні питання сучасної економічної науки»:
матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції*

ПРОДУКЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА: ОСНОВНІ ПРОЦЕСИ ОПЕРАЦІЙНОГО ЦИКЛУ Білоус А. І., Перемот Ю. О.	177
ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ: АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ Верещака М.А., Павлієнко І.В.	180
ДЕТІНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ: ЗАКОНОДАВЧІ РІШЕННЯ У СФЕРІ ОПОДАТКУВАННЯ Воловик А.С.	183
УДОСКОНАЛЕННЯ КОНТРОЛЮ ТОВАРНО-МАТЕРІАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ Гавриш А.В.	186
МОДЕЛІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ Глушач Ю.С., Кличова Г.С.	188
РОЛЬ ПРОФЕСІЙНИХ БУХГАЛТЕРСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У СПРАВІ ГАРМОНІЗАЦІЇ ТА СТАНДАРТИЗАЦІЇ ОБЛІКУ Глушач Ю.С., Малун Є.О.	191
ЛІКВІДАЦІЙНА ВАРТІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ: СУТНІСТЬ ТА РОЗРАХУНОК Грибовська Ю.М.	194
БУХГАЛТЕРСЬКІ ТА ПОДАТКОВІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ РЕЗЕРВУ ВІДПУСТОК НА ПІДПРИЄМСТВІ Демочко Ж.Ю., Тютюнник М.С.	197
ОСБЛИВОСТІ ОЦІНКИ ТА ВИЗНАННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ Денисюк К. І.	200
ОБЛІК КАСОВИХ ОПЕРАЦІЙ: МОДЕЛЮВАННЯ НА ОСНОВІ ПРОЦЕСНОГО ПІДХОДУ Довгопола І.Р., Довгаль О.І.	202
РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В НЕЗАЛЕЖНІЙ УКРАЇНІ Жовта Н.А, Сокурєнко А.І.	204
ВПЛИВ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПОКУПЦІВ НА ВІДОБРАЖЕННЯ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В ОБЛІКУ ПІДПРИЄМСТВА Заграй А.В.	207

доповненнями. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

2. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: наказ від 27.04.2000 р. № 92 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

3. Про затвердження положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ від 20.10.1999 р. № 246 / Міністерство фінансів України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.

ПРОДУКЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА: ОСНОВНІ ПРОЦЕСИ ОПЕРАЦІЙНОГО ЦИКЛУ

Білоус А. І., Перемот Ю. О.,
здобувачі вищої освіти ОПП Облік і оподаткування
спеціальність 071 Облік і оподаткування СВО Магістр
Полтвська державна аграрна академія
Науковий керівник: Яловега Л. В., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

В умовах сьогодення світова спільнота формує уявлення щодо вимог якості та безпечності продукції сільськогосподарського виробництва (далі – ПСВ). Вітчизняні підприємства з метою ефективного функціонування в умовах ринку повинні виробляти продукцію у відповідності до законодавчих норм, адже у разі виходу на європейський ринок основною проблемою, з якою вони зіткнуться – невідповідність якісних показників ПСВ міжнародним та європейським стандартам. Актуальність проблеми особливо зростає на етапі вступу України до Європейського союзу, де спрацьовує принцип недискримінаційності: за низьких внутрішніх стандартів на вітчизняну продукцію, імпорт також буде низької якості.

Визначальним фактором ефективного функціонування аграрного сектору є формування організації виробництва, що забезпечує конкурентоспроможність суб'єктів господарювання. Водночас, ринкові трансформації формують нові вимоги до якості обліково-аналітичної інформації, що є підставою для обґрунтування й прийняття необхідних управлінських рішень на підприємствах аграрного сектору. Звідси виникає потреба щодо удосконалення існуючої системи обліку саме як підґрунтя інформаційного забезпечення всіх процесів управління, і зокрема собівартості ПСВ. Наразі ключовими питаннями, що потребують першочергового вирішення є уточнення визначення поняття ПСВ, її класифікація, порядок відображення в обліку та розрахунок собівартості. Актуальність проблематики зростає у зв'язку з реформуванням бухгалтерського обліку, зміною складу витрат, що включаються до собівартості ПСВ та порядком відображення витрат в обліку й фінансовій звітності.

Діяльність суб'єктів аграрного сектору пов'язана з безперервним рухом

активів та господарських процесів. Відтак, основними процесами операційного циклу ПСВ є: придбання, виробництво й реалізація, що формують товарно-грошові відносини процесу кругообігу капіталу. Кожен із відповідних операційних процесів сільськогосподарського підприємства має економічну доцільність та цільовий характер.

Процес придбання – це залучення до господарюючого суб'єкта певних ресурсів (чинників виробництва), грошовий вираз яких характеризується терміном «витрати». Витрати як економічна категорія є вираженням у вартісному виразі ресурсів підприємства на виробництво та реалізацію продукції.

Облік виробничої діяльності суб'єкта господарювання, насамперед, залежить від характеру технологічного процесу й організації виробництва, що характеризується індивідуальними особливостями ПСВ. Зазвичай, виробництво певного виду продукції за різних технологічних прийомів потребує відповідних методів обліку витрат та методів калькулювання.

У сучасній економічній теорії можна виокремити декілька підходів до розгляду витрат виробництва. Насамперед, із точки зору всього суспільного виробництва продукції витрати можна поділити на витрати суспільства і витрати підприємства – його первинної ланки. Із позиції суспільного виробництва витрати є важливим елементом економіки, що репродукують спожиті ресурси в процесі виробництва продукції (надання послуг).

Разом із тим, вимоги ринку визначають новий підхід відносно дослідження методики обліку витрат й собівартості продукції основних галузей. Для підприємств постає необхідність в розробці системи контролю за собівартістю на основі розширення аналітики застосовуваних в обліку групувань витрат. Ухвалені рішення є неефективними, якщо не матимуть зв'язку з бюджетуванням, тоді витрати, пов'язані з виконанням виробничої й комерційної діяльності, розглядаються з можливостей їх обсягу. У цих цілях витрати підприємства підрозділяються на планові і непланові. До планованих відносяться продуктивні витрати підприємства, обумовлені його господарською діяльністю і передбачені кошторисом витрат виробництва. Непланові – це непродуктивні витрати, що не є неминучими в господарській діяльності підприємства. Витрати виробництва групуються у відповідності обсягу, номенклатури статей та елементів прямих і непрямих витрат. Наразі дане групування витрат уможливорює вирішувати, які саме витрати включати до виробничої собівартості у розрізі технологічного процесу; розраховувати повну виробничу собівартість продукції.

У процесі виробництва сільськогосподарська продукція перебуває на відповідних стадіях технологічного процесу, що називається незавершеним виробництвом, а продукція – напівфабрикатом [2]. Відтак, ПСВ вважається готовою за умови повної її відповідності затвердженим стандартам (технологічним умовам) і, здебільшого, походить господарські стадії:

оприбуткування на склад суб'єкта господарювання з наявністю сертифіката якості; використання на власні господарські потреби підприємства; реалізація покупцям (юридичним та фізичним особам).

У суб'єктів господарювання аграрного сектору ПСВ, зазвичай, класифікується за цільовим призначенням, зокрема на: основну, супутню та побічну.

Основною є продукція, реалізація якої приносить найбільші вигоди господарюючому суб'єкту й оприбуткування якої є метою утримання біологічних активів, зокрема у рослинництві (зерно, насіння, коренеплоди, фрукти, овочі тощо), у тваринництві (молоко, приріст живої маси тварин, вовна, яйця тощо).

Супутня – це ПСВ, яка одержана від біологічного активу водночас із основною та відповідає стандартам, а її оприбуткування залежить від біологічних особливостей активів, зокрема у рослинництві (насіння (льондовгунець); пагони (полуниця) тощо), у тваринництві (молоко і приплід (м'ясне скотарство); приріст живої маси (молочне скотарство) тощо).

Стандартом 16 «Витрати» встановлено, що виробнича собівартість ПСВ коригується на справедливую вартість супутньої продукції, що підлягає реалізації або використовується на власні потреби господарюючого суб'єкта.

Побічна – це ПСВ, яка отримується від одного біологічного активу або їх групи водночас із основною, проте має другорядне значення, а економічні вигоди від її використання є несуттєвими, зокрема у рослинництві (солома; гичка; кошики тощо), у тваринництві (гній; пташиний послід; кінський волос тощо).

Завершальною стадією господарського процесу, що характеризує ефективність діяльності підприємства є реалізація ПСВ, оскільки визначає ефективність її виробництва. Процес реалізації передбачає передачу права власності на ПСВ іншому суб'єкту господарювання в обмін на тотожну суму грошових коштів.

За критеріями оподаткування датою реалізації ПСВ є дата передачі права власності на неї у відповідності до умов постачання, незалежно від термінів оплати. Реалізація ПСВ визначає зміну форми вартості, відтак бартер, не є реалізацією, оскільки за його умов не відбувається рух грошових коштів.

Отже, функціонування господарюючого суб'єкта за ринкових умов потребує від нього адаптації процесу реалізації ПСВ та її якості до змін зовнішнього середовища. Наразі важливим моментом підвищення якості ПСВ у світлі забезпечення її конкурентоспроможністю та успішної діяльності сільськогосподарських підприємств є виробництво нових видів продукції з використання сучасних технологій та зміни системи контролю якості. Зокрема, гарантією безпечності та високої якості ПСВ є міжнародна система НАССР (Система аналізу небезпечних факторів та визначення критичних точок контролю, як системи управління якістю), що ґрунтується на вимогах стандартів якості ISO 9000:2000. Система як модель менеджменту якості та

безпеки продуктів харчування у розвинених країнах світу, що схвалена Міжнародною комісією з харчових продуктів «Codex Alimentarius Commission» і є офіційно визнаною країнами Європейського союзу.

Список використаних джерел

1. Методичні рекомендації з планування, калькулювання та обліку собівартості (робіт та послуг) сільськогосподарських підприємств: Наказ Міністерства аграрної політики України № 132 від 18.05.2001 р. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення 04.09.2019).

2. Плаксієнко В.Я., Яловега Л.В., Лега О.В., Прийдак Т.Б., Мокієнко Т.В., Канцедаль Н.А. Управлінський облік: навч. посібник [для студ. вищих навч. закл.] / за ред. В. Я. Плаксієнка. Полтава: ПП «Астроя», 2018. 250 с.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31 грудня 1999 р. URL: <http://www.rada.gov.ua>. (дата звернення 04.09.2019).

**ОПОДАТКУВАННЯ ПДВ В УКРАЇНІ:
АНАЛІЗ ПЕРЕВАГ ТА НЕДОЛІКІВ**

Вережца М. А., Павлієнко І. В.,
здобувачі вищої освіти ступінь вищої освіти бакалавр
спеціальність 071 Облік і оподаткування
Полтавська державна аграрна академія
Науковий керівник – Лега О. В., к.е.н., доцент,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю

Якщо розглядати податкову систему України в цілому, то податок на додану вартість (ПДВ) заслуговує на найбільшу увагу, оскільки він є основним джерелом наповнення Державного бюджету України. ПДВ в Україні став стабільним джерелом доходів Державного бюджету. Податкові надходження в його частині складають суттєвий відсоток у дохідній частині бюджету у більшості країн, в т.ч. і України (табл. 1).

Таблиця 1

**Структура податкових надходжень до державного бюджету України
за 2004-2018 рр., %***

Роки	ПДВ	ПДФО	АП	ПП	Місцеві податки і збори	Плата за користу- вання надрами	Ввізне мити	Інше	Всього
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2004	36,7	16,9	8,6	20,7	0,7	0,4	5,1	10,9	100
2005	41,3	15,2	7,0	20,6	0,5	0,3	5,3	9,8	100
2006	44,8	15,6	5,9	17,9	0,4	0,4	4,8	10,2	100